

ПРОБЛЕМА ВЗАЄМОДІЇ ДИТИНИ ТА ДОРΟΣЛОГО

Проблема взаємодії дорослого з дитиною займає в психології одне з центральних місць, це обумовлено усвідомленням виключної ролі дорослого у розвитку дитини. Як вітчизняні так і зарубіжні автори говорять про значну роль батьків у житті дитини, про спеціальну підготовку близьких до виконання практичних функцій, маючи на увазі, що батьки – кращі педагоги для своєї дитини [1].

У батьків, які занурені в побутові проблеми, зайняті на роботі, захоплені чисельними обов'язками, часто не вистачає часу та сил на спільну діяльність з дитиною. Дефіцит спілкування, взаємодії призведе до відсутності чітких знань і уявлень про психофізичні особливості дитини, її інтереси та здібності, успіхи та невдачі в процесі розвитку.

Очевидно, що психічний розвиток дітей можливий тільки в умовах взаємодії з дорослим і багато в чому визначається характером його стосунків з соціальним оточенням [2].

Потреби, інтереси, схильності особи є, передусім, результатом того, як людині вдається взаємодіяти з абсолютно конкретним довкіллям і наскільки це середовище дозволяє людині проявляти його індивідуальність, як в предметній діяльності, так і при взаємодії з іншими людьми. Суть взаємодії дорослого і дитини реалізується в понятті зони найближчого розвитку. З одного боку, створення дорослим зони найближчого розвитку є умовою психічного розвитку дитини, з іншого боку, перехід від рівня найближчого розвитку на рівень реального розвитку і виникнення нового рівня найближчого розвитку складає зміст розвитку дитини.

При взаємодії з дитиною дорослий виступає як носій культури і посередник в її засвоєнні дитиною, тому за своїм визначенням взаємодія дорослого і дитини не є взаємозв'язком рівних учасників.

Роль дорослого полягає в тому, що він повинен так брати участь в спільній діяльності, щоб організація і регуляція, яку він спочатку здійснює, перетворилася б на саморегуляцію і самоорганізацію дитини. Для того, щоб взаємодія носила розвиваючий характер, дорослий до початку його здійснення повинен визначити цілі і завдання взаємодії, виходячи з двох підстав: рівня наявного розвитку дитини, і рівня його найближчого розвитку. Мета і завдання можуть бути побудовані залежно від значущості їх реалізації для процесу психічного розвитку дитини. Визначення мети і завдань розвитку припускає орієнтацію дорослого у фактах, закономірностях і механізмах психічного розвитку дитини, і в основних показниках розвитку в певному віці [3].

Виходячи з вищеописаних теоретичних положень, можна стверджувати, що на процес взаємодії впливатиме уявлення дорослих про дитину, про себе як батьків, а також уявлення про свою роль в житті

дитини, тобто значимим стає те, на що орієнтуються дорослі в процесі взаємодії. Оскільки, вступаючи у взаємодію з дитиною, значимі дорослі керуються різними мотивами, то це задає різний образ дитини, яка згодом визначає усю структуру спільної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Браун Дж. Теория и практика семейной психотерапии. – СПб. : Питер, 2001. – 352 с.
2. Буянов М. И. Ребенок из неблагополучной семьи. – М. : Просвещение, 2003. – 207 с.
3. Венгер А. Л. Психическое развитие ребенка в процессе совместной деятельности // Вопросы психологии. – 2001. – № 3.